

10. *Хозяйственный кодекс Украины: научно-практический комментарий* / под общ. ред. А. Г. Бобковой. – Х.: ФЛ-П Вапнярчук Н. Н., 2008. – 1296 с.

11. *Віхров О. П.* Адміністративно-господарські санкції як гарантія права суб'єктів господарювання на економічну безпеку / О. П. Віхров // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. – 2012. – № 3. – С. 216–220. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/pppd/2012_3/37Vihrov.pdf

Стаття надійшла до редакції 17.06.2016 р.

І. В. Атаманчук

доцент кафедри господарського права
Донецького національного
університету імені Василя Стуса,
канд. юрид. наук

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ У ГОСПОДАРСЬКО-ВИРОБНИЧІЙ СФЕРІ ШЛЯХОМ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

Ключові слова: якість, стандарти, правове забезпечення, форми державного регулювання, міжнародні вимоги.

Від ефективності правового регулювання якості і безпеки товарів народного споживання залежить успішна реалізація державної політики у сфері управління якістю.

На шляху України до європейського ринку є закономірною активізація правотворчої діяльності, яка спрямована на законодавче врегулювання проблем якості продукції та узгодження діючої нормативно-правової бази з міжнародними вимогами. Протягом останніх років в Україні створюється широка законодавча і техніко-методична база в галузі регулювання якості та безпеки харчових продуктів, що відповідає сучасним медико-санітарним дослідженням. Одним із показників якості продукції народного споживання являється її відповідність встановленим вимогам, а формою державного забезпечення якості продукції є розробка і встановлення стандартів з відповідним нормативно-правовим закріпленням. Разом з тим, аналіз сучасної нормативно-правової бази з регулювання стандартизації, процесів і процедур з реалізації та застосування цього законодавства свідчить про відсутність системності та узгодженості. Таке становище пояснюється перехідним періодом від нормативного забезпечення, сформованого після набуття Україною незалежності на підґрунті законодавчої бази радянського періоду, до

формування нової правової бази з урахуванням сучасного політико-економічного курсу, ринкових перетворень, міжнародних вимог, зокрема переходом на європейську модель стандартизації, та тягне за собою виникнення проблемних питань неузгодженості та недосконалості діючого нормативно-правового регулювання, відсутність застосування в національних стандартах принципів уніфікації, взаємозамінності і сумісності.

Поняття якості та стандартизації зазвичай розглядаються в економічному сенсі та є широко дослідженими у економічних наукових джерелах. Б. З. Воробйов, Є. М. Локтєв, Ю. І. Плетень здійснили аналіз питань взаємозв'язку між якістю продукції, що випускається та зниженням витрат і збільшенням прибутку підприємства; розглянули чинники формування якості продукції; сформулювали визначення якості як економічної категорії. В. М. Пархоменко проаналізувала проблеми якості продукції на мікро та макрорівнях. В. Д. Понікаров, Ж. О. Андрійченко розглянули поняття «якість» та «стандарт» з економіко-правової точки зору, зокрема з точки зору реалізації державної політики забезпечення потреб. Наукові економічні напрацювання допомагають краще зрозуміти потреби регулювання якості продукції у господарській сфері, сутність впливу стандартизації на виробничі процеси та дослідити напрями і специфіку правового закріплення положень про якість та стандартизацію.

У юридичному аспекті увагу науковців-правників привертають питання юридичної значимості понять «якість товару», «стандартизація», «стандарт». Ці поняття досліджували Н. В. Мельник, Г. Б. Яновицька, Ю. В. Верхола. Питанням адміністративно-правової відповідальності та регулювання у сфері стандартизації присвятили свої праці Н. М. Зільник, В. Ю. Волков. Однак на сьогодні у сфері правового забезпечення стандартизації як форми державного регулювання якості залишається ще багато недосліджених питань.

Основною невирішеною проблемою у сфері правового забезпечення стандартизації як форми державного регулювання якості продукції у господарсько-виробничій сфері виступає відсутність єдиного чіткого підходу до законодавчого визначення понять «якість» та «стандарт», що знижує ефективність впорядкованого переходу на нову систему стандартизації та ускладнює формування нормативно-правового регулювання цих процесів.

Викладене підтверджує актуальність теми дослідження та обумовлює його мету.

Метою статті є розробка пропозицій щодо конкретизації визначення якості та визначення стандарту, з урахуванням того, що стандартизація, як форма державного регулювання якості продукції у господарсько-виробничій сфері, складається з діяльності, спрямованої на прийняття стандартів та подальшого контролю за їх дотриманням.

Вже друге десятиріччя поспіль загальним орієнтиром для визначення напрямів регулювання якості є прийнята у 2002 р. Концепція державної політики у сфері управління якістю продукції, процесів та послуг (далі – Концепція). У ній проаналізовано стан розвитку сфери якості, що давало можливість створити уявлення про шляхи та тенденції розвитку відповідної правової бази на подальші роки з метою реалізації визначених завдань державної політики. Державна політика у сфері управління якістю продукції згідно з Концепцією спрямована на підтримку зусиль підприємств та організацій у задоволенні потреб споживачів шляхом поліпшення якості та конкурентоспроможності продукції, розвитку і впровадження методів управління якістю, а підґрунтям для успішного втілення основних засад державного управління якістю має бути створення відповідних правових умов [1].

У Концепції наголошується, що акти законодавства, що регулюють відносини у сфері якості, не узгоджені між собою і не спрямовані на забезпечення випуску конкурентоспроможної продукції, а діюча система державного регулювання не стимулює виробників до поліпшення її якості, а тому визначалася негайна потреба в удосконаленні правових засад і нормативного забезпечення діяльності з поліпшення якості продукції. Для досягнення такої мети передбачається, зокрема, прийняття нових і перегляд діючих нормативно-правових актів і нормативних документів у сфері управління якістю продукції, систем управління якістю та довідкам відповідно до міжнародних і європейських вимог; поліпшення функціонування національної системи стандартизації з метою забезпечення якості та безпеки продукції, досягнення максимально економічного ефекту за рахунок застосування в національних стандартах принципів уніфікації, взаємозамінності і сумісності, відображення передових досягнень науки і технологій у нормативній документації; активізація участі України в розробленні міжнародних стандартів, а також стандартів, що широко застосовуються на вітчизняному ринку [1]. У 2015 р. Концепція була допрацьована відповідно до поточних потреб, зокрема значно розширений перелік заходів реклами та пропаганди підвищення якості та конкурентоспроможності продукції. Звісно, важливу роль у формуванні такого курсу державної політики у сфері управління якістю відіграв вступ України у Світову організацію торгівлі.

Для кращого розуміння особливостей правового забезпечення стандартизації як форми державного регулювання якості доцільно звернутися до змістовного наповнення терміну «якість» у контексті господарсько-виробничої сфери, де поняття якості продукції що випускається, розглядається як своєрідний символ сьогоденної економіки підприємства [2, с. 94]. У сучасних економічних теоріях якість, поряд з ціною, визначається як чинник конкурентоспроможності продукції господарюючого суб'єкта. Вчені-економісти Б. З. Воробйов, Є. М. Локтев,

Ю. І. Плетень розглядають якість як сукупність властивостей продукції, покликаних задовольняти потребу відповідно до призначення продукції [2, с. 93]. З ними погоджуються В. Д. Понікаров та Ж. О. Андрійченко, що визначають якість як найбільш об'єктивний, узагальнюючий показник наукового, технічного, економічного, соціального і суспільного прогресу [3, с. 173].

З наведених визначень можна зробити висновок, що якість продукції створює засади економічної безпеки сукупності інститутів різних рівнів. Як зазначає В. М. Пархоменко, якість, з одного боку, виражає ступінь задоволеності споживачем сукупністю характеристик продукції, послуг, що надає підприємство, а з іншого, – відповідність процесів управління на підприємстві встановленим цілям й обраній стратегії розвитку [4].

Стосовно правового визначення поняття «якість» можна констатувати, що на сьогодні законодавчі акти не надають уніфікованого визначення цього поняття. У Законі України «Про захист прав споживачів» міститься визначення поняття «належна якість товару, роботи або послуги» як властивості продукції, яка відповідає вимогам, встановленим для цієї категорії продукції у нормативно-правових актах і нормативних документах, та умовам договору із споживачем (ст. 1, п. 13); у статті 4 цього ж Закону серед переліку прав та обов'язків споживачів міститься вказівка на право споживача на належну якість продукції та обслуговування, а зміст цього права розтлумачується у статті 6 «Право споживача на належну якість продукції»:

1. Продавець (виробник, виконавець) зобов'язаний передати споживачеві продукцію належної якості, а також надати інформацію про цю продукцію.

2. Продавець (виробник, виконавець) на вимогу споживача зобов'язаний надати йому документи, які підтверджують належну якість продукції.

3. Вимоги до продукції щодо її безпеки для життя, здоров'я і майна споживачів, а також навколишнього природного середовища встановлюються нормативно-правовими актами, в тому числі технічними регламентами [5].

З аналізу наведеної норми можна зробити висновок, що складовими права споживача на належну якість продукції є право на інформацію про цю продукцію, зокрема на ознайомлення з документами, як джерелом інформації про належну якість продукції та відповідність продукції вимогам щодо її безпеки для життя, здоров'я і майна споживачів, а також навколишнього природного середовища. Господарський кодекс України теж виділяє права споживачів на належну якість та право на необхідну, доступну та достовірну інформацію про кількість, якість і асортимент товарів (робіт, послуг) (ст. 39, ч. 1). Інформація про відповідність продукції певним вищезазначеним показникам має міститися у відповідних стандартах. Як справедливо зазначає Н. В. Мельник, юридичну значимість поняття «якість товару (роботи, послуги)» набуває тільки в тому разі, якщо під ним розу-

міти сукупність властивостей, закріплених стандартами, технічними умовами, зразками (еталонами), іншими нормативно-правовими актами, а також договором [6, с. 209].

Декрет Кабінету Міністрів України «Про державний нагляд за дотриманням стандартів, норм і правил та відповідальність за їх порушення» (наразі втратив чинність з прийняттям Закону України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції») трактував якість продукції як сукупність властивостей, які відображають безпеку, новизну, довговічність, надійність, економічність, ергономічність, естетичність, екологічність продукції тощо, які надають їй здатність задовольняти споживача відповідно до її призначення [7]. Наведене визначення носило доволі комплексний характер, у ньому частково була відображена економічна природа поняття якості, на відміну від визначення якості в Законі України «Про захист прав споживачів», де основний акцент зроблено на відповідність вимогам, встановленим у нормативно-правових актах і нормативних документах, зокрема стандартах. Варто відмітити, що прийнятий у 2010 р. на зміну Декрету Кабінету Міністрів України «Про державний нагляд за дотриманням стандартів, норм і правил та відповідальність за їх порушення» Закон України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції» взагалі не оперує терміном «якість», натомість у ньому вживається термін «встановлені вимоги», під яким розуміються вимоги, встановлені технічними регламентами, а відтоді сутність державного контролю продукції зводиться до перевірки відповідності «встановленим вимогам» [8]. Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», попри назву, у своїх дефініціях не містить визначення терміну «якість» взагалі, при цьому він покликаний регулювати відносини між органами виконавчої влади, операторами ринку харчових продуктів та споживачами харчових продуктів і визначає порядок забезпечення безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, що виробляються, перебувають в обігу, ввозяться (пересилаються) на митну територію України та / або ввозяться (пересилаються) з неї [9].

Узагальнюючи вищенаведене, можна зробити висновок про потребу законодавчої уніфікації поняття якості та закріплення єдиного правового визначення терміну «якість» у нормативно-правових актах. Ідентифікуючою ознакою якості пропонується визначити відповідність продукції вимогам, встановленим у нормативних документах та розробленим для конкретного виду (категорії) продукції. Такий підхід значно спростить застосування відповідних нормативних актів та дасть змогу відмежувати економічний зміст поняття якості від правового, за якого правовим критерієм якості являється відповідність продукції встановленому стандарту. При цьому не применшується значення таких властивостей якості як здатність задовольняти споживача відповідно до її призначення, надійність,

ергономічність, естетичність та ін., що зазвичай визначаються при наданні характеристики якості у економічному сенсі.

Одним із найбільш дієвих інструментів системи управління якістю стосовно її гарантування сучасні економічні теорії визначають стандартизацію продукції [10, с. 198].

У економічному сенсі стандартизація розглядається як провідний механізм управління якістю продукції, та традиційно визначається як встановлення і застосування єдиних правил з метою упорядкування, узаконення й запровадження показників і норм якості продукції, а також відпрацювання у сфері виробництва технологічних процесів і операцій відповідно до цих вимог [11, с. 237]. Саме поняття стандарту трактується економістами (В. Д. Понікаров, Ж. О. Андрійченко) у двох значеннях: у загальному – стандарт це норма, зразок, модель, еталон, прийнятий за вихідний, для зіставлення з ним інших подібних об'єктів, що може бути розроблений як на матеріальні предмети, так і на об'єкти різного нематеріального характеру: на матеріально-технічні предмети (продукцію, еталони, зразки речовин), норми, правила, вимоги організаційно-методичного і технічного характеру та як нормативно-технічний документ – стандарт установлює комплекс норм, правил, вимог до об'єкта стандартизації і затверджується компетентним органом [3, с. 173].

У юридичному контексті, згідно із Законом України «Про стандартизацію» стандарт – це нормативний документ, заснований на консенсусі, прийнятий визнаним органом, що встановлює для загального і неодноразового використання правила, настанови або характеристики щодо діяльності чи її результатів, та спрямований на досягнення оптимального ступеня впорядкованості в певній сфері (ст. 1, п. 20) [12]. Таке визначення не повністю співпадає з наведеним у Законі України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», яке є більш конкретним та більш змістовно розширеним: стандарт – документ, розроблений на основі консенсусу та затверджений уповноваженою організацією, який встановлює правила, інструкції або характеристики, які стосуються діяльності чи її результатів, включаючи продукцію, процеси або послуги, дотримання яких є обов'язковим. Стандарт може містити вимоги до термінології, позначок, пакування, маркування чи етикетування, які застосовуються до певної продукції, процесу чи послуги. Стандарт не містить вимог щодо безпечності харчових продуктів, встановлених санітарними заходами (ст. 1, п. 83) [13]. Доцільно підкреслити, що такий документ слід розглядати як нормативний, адже він встановлює правило, модель, еталон. Звісно, що такий нормативний документ має бути затверджений уповноваженою організацією. Тобто, з правової точки зору видається важливим чітко зазначення, що показником якості є повна відповідність продукції вимогам стандарту. Стандарт повинен встановлюватися у

прийнятому уповноваженим органом нормативному (нормативно-технічному) документі та містити чітке розмежування обов'язкових та необов'язкових вимог. Стандарт пропонується визначати як нормативний (нормативно-технічний) документ, заснований на консенсусі, затверджений уповноваженою організацією, що встановлює правила, настанови або характеристики щодо процесів діяльності чи її результатів. У юридичній літературі Г. Б. Яновицька, Ю. В. Верхола пропонують підхід до розгляду поняття стандартизації, який полягає в тому, що характерною рисою стандартизації є не лише розробка нормативно-технічної документації з якості продукції, а її прив'язка до законодавчої регламентації того, яка саме повинна бути промислова продукція [14, с. 100].

Сучасне правове регулювання стандартизації дещо ускладнюється триванням процесів впровадження в національне законодавство України як держави-члена Світової організації торгівлі положень Угоди СОТ про технічні бар'єри в торгівлі, зокрема Кодексу добросовісної практики з розроблення, прийняття та застосування стандартів, та впровадження міжнародних та європейських принципів стандартизації (ст. 4, ст. 23 Закону України «Про стандартизацію»). У рамках такого переходу спостерігається систематичне внесення численних змін у діючі нормативні акти з регулювання стандартизації, зокрема скасування одних стандартів та встановлення інших. Таке становище породжує неузгодженість між окремими видами стандартів, а у товаровиробників на ринку продукції народного споживання виникає ряд запитань щодо розуміння визначення терміну «стандарт» та застосування стандартів. Відповіді на ці питання намагається надати «Роз'яснення Міністерства економічного розвитку і торгівлі України з питань застосування стандартів, у тому числі в зв'язку зі скасуванням у 2015 р. міждержавних стандартів (ГОСТ)» від 19.04.2016 р. У ньому звертається увага на визначення, яке дає Закон «Про стандартизацію» терміну «стандарт», та роз'яснюється, що після прийняття національним органом стандартизації проекту національного стандарту, який розроблено відповідно до встановлених процедур, він становиться національним стандартом, який застосовується безпосередньо чи шляхом посилання на нього в інших документах [15].

Розглядаючи питання прийняття та застосування стандартів, не можна лишити поза увагою ключові аспекти організації державного регулювання якості продукції у господарсько-виробничій сфері шляхом стандартизації, що здійснюється через уповноважені державою органи. Функції національного органу стандартизації з 2015 р. виконує державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ») відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 р.

Законом «Про стандартизацію» визначено, що до повноважень національного органу стандартизації належить зокрема: прийняття, скасування та відновлення дії національних стандартів, кодексів усталеної практики та змін до них відповідно до Закону; підготовка та затвердження програми робіт з національної стандартизації; прийняття рішень щодо створення та припинення діяльності технічних комітетів стандартизації, визначення сфери їх діяльності; координація діяльності технічних комітетів стандартизації; видання, відтворення та розповсюдження національних стандартів, кодексів усталеної практики, змін до них; формування та ведення національного фонду нормативних документів; складання та ведення каталогу національних стандартів та кодексів усталеної практики. ДП «УкрНДНЦ» представляє інтереси України в Міжнародній організації зі стандартизації (ISO), Міжнародній електротехнічній комісії (IEC) як повноправний член та є організацією-компаньйоном Європейського комітету стандартизації (CEN) та Європейського комітету стандартизації в галузі електротехніки (CENELEC).

На основі викладеного пропонується під правовим поняттям якості продукції у господарсько-виробничій сфері розуміти відповідність продукції вимогам, встановленим у нормативних документах, зокрема стандартах, розроблених для конкретного виду (категорії) продукції. Стандартизація є основною формою правового забезпечення державного регулювання якості продукції у господарсько-виробничій сфері і надає законодавчу регламентацію того, які технічні, технологічні, складові характеристики повинна мати продукція.

Стандарт пропонується визначати як нормативний (нормативно-технічний) документ заснований на консенсусі, затверджений уповноваженою організацією, що встановлює правила, настанови або характеристики щодо процесів діяльності чи її результатів.

Серед основних напрямів правового забезпечення державного регулювання якості продукції у господарсько-виробничій сфері шляхом стандартизації, що потребують додаткової уваги, можна виділити питання контролю відповідності національних стандартів та кодексів усталеної практики чинному законодавству, дослідження нових законодавчих вимог до показників безпеки харчових продуктів, правові наслідки впровадження системи процедур, заснованих на принципах системи аналізу небезпечних факторів.

1. Концепція державної політики у сфері управління якістю продукції, процесів та послуг від 17 серпня 2002 р. № 447-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/447-2002-%D1%80>

2. *Воробійов Б. З.* Основи комерційної діяльності: навчальний посібник / Б. З. Воробійов, Е. М. Локтєв, Ю. І. Плетєнь – К.: Видавництво Європейського університету, 2004. – 388 с.

3. *Господарське законодавство*: навчальний посібник / В. Д. Понікаров, Ж. О. Андрійченко. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2004. – 232 с.

4. *Якість продукції як основа виконання договірних зобов'язань*: Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 1 (13). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: pbo.ztu.edu.ua/article/download/62077/58817

5. *Про захист прав споживачів*: Закон України від 12 травня 1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>

6. *Мельник Н. В.* Сутність законних інтересів громадян України в галузі стандартизації, якості продукції, метрології та сертифікації // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2011. – № 2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: journal.lvduvs.edu.ua/visnyku/nvsvy/02_2011/11mnmvmts.pdf

7. *Про державний нагляд за дотриманням стандартів, норм і правил та відповідальність за їх порушення*: Декрет Кабінету Міністрів України від 8 квітня 1993 р. № 30-93 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/30-93>

8. *Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції*: Закон України від 2 грудня 2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2735-17>

9. *Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів*: Закон України від 23 грудня 1997 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80>

10. *Зайцева Л. О.* Якість продукції – необхідна передумова конкурентоспроможності підприємства // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – № 9. – С. 196–200. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/are_2014_9_25.

11. *Економіка підприємств*: підручник / Ф. В. Горбонос, Г. В. Черевко, Н. Ф. Павленчик, А. О. Павленчик. – К.: Знання, 2010. – 463 с.

12. *Про стандартизацію*: Закон України від 5 червня 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1315-18>

13. *Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів*: Закон України від 23 грудня 1997 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80>

14. *Яновицька Г. Б.* Стандартизація та сертифікація як засоби забезпечення безпеки та якості товарів, робіт, послуг [Електронний ресурс] / Г. Б. Яновицька, Ю. В. Верхола // Науковий вісник Львівського державного університету внутріш-

ніх справ. Серія юридична. – 2015. – Вип. 2. – С. 97–107. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvlduvs_2015_2_12

15. Роз'яснення Міністерства економічного розвитку і торгівлі України з питань застосування стандартів, у тому числі в зв'язку зі скасуванням у 2015 р. міждержавних стандартів (ГОСТ) від 19.04.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>

Стаття надійшла до редакції 12.07.2016 р.

М. В. Слободянюк

голова Вінницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, аспірант Донецького національного університету імені Василя Стуса

РОЗГЛЯД ЗАЯВ ЩОДО ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Ключові слова: заява про захист економічної конкуренції, розгляд заяви про захист економічної конкуренції, органи Антимонопольного комітету України.

Одним із засобів захисту економічної конкуренції є подача до органів Антимонопольного комітету України (далі – АМКУ) заяв особами, права яких порушені внаслідок дій (бездіяльності), які призводять до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, тому ефективність цього захисту безпосередньо пов'язана зі станом розгляду таких заяв. Разом з тим практика роботи зазначених органів показує, що недотримання вимог до подання і оформлення заяв призводить до затримки їх розгляду, що може негативно впливати на прийняття відповідних рішень та задоволення вимог заявників.

Основними нормативно-правовими актами, які містять положення щодо розгляду вищевказаних заяв, є закони України «Про Антимонопольний комітет України» [1], «Про захист економічної конкуренції» [2], «Про захист від недобросовісної конкуренції» [3], Правила розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції [4] (далі – Правила розгляду справ). В них визначено систему органів АМКУ, яким підвідомчі заяви, вимоги до змісту заяв та наслідки недотримання цих вимог, процесуальні документи, що приймаються органами АМКУ у зв'язку з розглядом таких заяв. Проте законодавство не визначає обов'язкових та факультативних етапів розгляду заяви, не встановлює вичерпний перелік підстав для відмови у прийнятті заяви, не закріплює положення щодо оскарження цієї відмови. При поданні заяви фізичною